

วลักษณ์ วีระยุทธ 2556: การศึกษาวากยสัมพันธ์ข้ามสมัยในคำว่า ไป และ มา
ปรัชญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์
ภาควิชาภาษาศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์กิติมา อินทร์พรรษ,
Ph.D. 148 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อจำแนกชนิดคำและความหมายและศึกษากระบวนการกลายเป็นคำ
ไวยากรณ์ของคำว่า ไป และ มา ตามทฤษฎีไวยากรณ์พึ่งพา-ศัพทการก ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้รวบรวมจาก
เอกสารในสมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ผลการศึกษา พบว่า คำว่า ไป และ มา มีคำพ้องรูปและเสียง ทำหน้าที่
คำกริยาและคำวิเศษณ์ พบคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ ไป และ มา 4 คู่ ได้แก่ 1) คำว่า ไป₁ และ มา₁ เป็น
อกรรมกริยาแสดงการเคลื่อนที่ ปรากฏตามลำพัง โดยไม่มีคำนามตามมา 2) คำว่า ไป₂ และ มา₂ เป็น
อกรรมกริยาแสดงการเคลื่อนที่ ปรากฏหน้าบุพบทแสดงสถานที่ 3) คำว่า ไป₃ และ มา₃ เป็นอกรรมกริยา
แสดงการเคลื่อนที่ ปรากฏหน้าคำนามการกสถานที่ และ 4) คำว่า ไป₄ และ มา₄ เป็นอกรรมกริยาแสดงการ
เคลื่อนที่ ปรากฏหน้าคำกริยา

งานวิจัยนี้พบคำวิเศษณ์ ไป 4 คำ และคำวิเศษณ์ มา 3 คำ ได้แก่ 1) คำวิเศษณ์ ไป₅ และ มา₅ แสดง
ทิศทาง ปรากฏหลังคำกริยาการเคลื่อนไหวและกริยาการติดต่อสื่อสาร 2) คำวิเศษณ์ ไป₆ และ มา₆ แสดงการณ
ลักษณะสมบูรณ์ ปรากฏหลังกริยาที่แสดงการกระทำที่สำเร็จหรือเสร็จสิ้นสมบูรณ์และกริยาแสดงสภาพ 3) คำ
วิเศษณ์ ไป₇ และ มา₇ แสดงความต่อเนื่องของการกระทำ ปรากฏหลังกริยาที่แสดงการกระทำที่ยังไม่เสร็จ
สมบูรณ์ 4) คำวิเศษณ์ ไป₈ แสดงการประมินค่า ปรากฏหลังคำกริยาแสดงสภาพ โดยพบว่า คำกริยา ไป และ
มา และคำวิเศษณ์ ไป และ มา มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์และแสดงความหมายแตกต่างกัน โดยคำกริยา ไป
และ มา มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาและความหมายแสดงการเคลื่อนที่ ในขณะที่คำวิเศษณ์ ไป
และ มา ไม่มีลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา

การศึกษาวากยสัมพันธ์ข้ามสมัยในคำว่า ไป และ มา พบว่า คำกริยาและคำวิเศษณ์ ไป และ มา
ปรากฏครั้งแรกในสมัยสุโขทัย ยกเว้น คำวิเศษณ์ มา₆ ที่ปรากฏครั้งแรกในสมัยอยุธยา เมื่อเปรียบเทียบการ
ปรากฏของคำกริยาและคำวิเศษณ์ ไป และ มา พบว่า คำกริยา ไป₄ และ มา₄ ปรากฏมากที่สุดในทุกสมัยและมี
แนวโน้มจะปรากฏเพิ่มขึ้น คำกริยา ไป₂ และ มา₂ มีแนวโน้มปรากฏลดลง ในขณะที่คำกริยา ไป₃ และ มา₃ มี
แนวโน้มปรากฏเพิ่มขึ้น คำวิเศษณ์ มา₆ ปรากฏลดลง ในขณะที่คำวิเศษณ์ มา₅ และ มา₇ ปรากฏเพิ่มขึ้นอย่าง
มากในปัจจุบัน การใช้คำวิเศษณ์ ไป และ มา เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบัน แสดงแนวโน้มการ
ปรากฏซึ่งเป็นผลจากการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่ต่อเนื่อง และยังไม่เสร็จสิ้นสมบูรณ์